

Basservice, rättsskydd och tillstånd

Enheten för tillgänglighetstillsyn

Styrningsbrev från enheten för tillgänglighetstillsyn om publicering av inspelade direktsändningar samt om opropotionell börda

Regionförvaltningsverket har i sitt övervaknings- och vägledningsarbete som baserar sig på lagen om digitala tjänster upptäckt att många tjänsteleverantörer som publicerar videoinspelningar av direktsändningar på sin webbplats eller i en tjänst för innehållsdelning raderar inspelningen senast 14 dagar efter direktsändningen eller efter det att inspelningen publicerades. Enligt regionförvaltningsverkets uppfattning gör tjänsteleverantörerna på det här sättet på grund av en felaktig tolkning av lagen om digitala tjänster. Med det här brevet vill regionförvaltningsverket särskilt tydliggöra vilka krav lagen ställer på inspelade direktsändningar och informera tjänsteleverantörerna om hur de ska agera för att uppfylla lagens krav.

Lagens krav på inspelade direktsändningar

Lagens utgångspunkt är att allt material som publiceras i en digital tjänst ska uppfylla tillgänglighetskraven vid publiceringstidpunkten. Tjänsteleverantörerna ska säkerställa att deras digitala tjänster och innehållet i tjänsterna uppfyller tillgänglighetskraven när användaren har tillgång till tjänsten.

Ett undantag är direkt tidsberoende media, det vill säga direkta webbsändningar, som inte behöver uppfylla tillgänglighetskraven. Om tjänsteleverantören däremot lämnar en inspelning på sin webbplats eller publicerar en inspelning av en direktsändning på sin webbplats måste inspelningen uppfylla tillgänglighetskraven inom 14 dagar från sändningen eller från det att inspelningen publicerades.

Om tidsberoende media finns publicerat i en digital tjänst kortare än 14 dagar tillämpas lagens tillgänglighetskrav i praktiken inte på den här typen av innehåll, utan tjänsteleverantören väljer själv om innehållet ska uppfylla kraven. Med andra ord: om det redan från första början varit meningen att direkt tidsberoende media ska finnas tillgängligt endast en kort tid tillämpas i regel inte tillgänglighetskraven. Regionförvaltningsverket anser

dock med hänvisning till syftet med lagen och regeringens proposition att avgränsningen av lagens tillämpningsområde gäller innehåll som finns publicerat endast en kort tid av andra orsaker än att undvika lagens tillgänglighetskrav. Det kan till exempel vara fråga om publiceringsplattformens tidsgränser, exempelvis tidsberoende media som visas 24 timmar i Instagram Stories.

När det gäller inspelade direktsändningar är det också viktigt att tänka på att om det sparade materialet innehåller väsentlig information som rör allmänhetens hälsa, välmående och säkerhet bör tjänsteleverantören prioritera att se till att detta material uppfyller tillgänglighetskraven. Tjänsteleverantören bör alltså för respektive inspelning bedöma om den behöver uppfylla tillgänglighetskraven snabbare än inom 14 dagar.

Regionförvaltningsverkets slutsatser gällande publicering av inspelade direktsändningar

Regionförvaltningsverket har bland annat i ett klagomålsbeslut konstaterat att syftet med tidsfristen på 14 dagar enligt lagen om digitala tjänster är att under den tiden se till att inspelade direktsändningar som publiceras på webben uppfyller tillgänglighetskraven. Regionförvaltningsverket poängterar att tidsgränsen på 14 dagar endast ska användas till att hitta tillgänglighetsfrämjande lösningar, inte som en gräns för hur länge icke-tillgängligt innehåll kan finnas kvar på webbplatsen.

Lagen om digitala tjänster definierar inte innehållet i en digital tjänst och slår inte heller fast hur länge innehållet ska finnas tillgängligt för allmänheten. Därmed tar regionförvaltningsverket inte ställning till hur länge tjänsteleverantören ska ha kvar ett visst innehåll i sin digitala tjänst. Regionförvaltningsverket poängterar att lagen om digitala tjänster inte ska tolkas som så att den begränsar vilket innehåll som publiceras på en webbplats eller förpliktar till att radera innehåll som inte uppfyller tillgänglighetskraven.

Syftet med lagen är att förbättra vars och ens möjligheter att använda digitala tjänster på lika villkor. Syftet är alltså inte att radera icke-tillgängligt innehåll eller publicera mindre innehåll på webben. Om det innebär en oproportionell börda för tjänsteleverantören att uppfylla tillgänglighetskraven kan den hänvisa till detta i den digitala tjänstens tillgänglighetsutlåtande.

Komihåglista för inspelade direktsändningar:

- 14 dagar är den tid tjänsteleverantören har på sig för att se till att inspelningar av direktsändningar uppfyller tillgänglighetskraven.

- Syftet med lagen om digitala tjänster är inte att begränsa hur mycket innehåll som publiceras i en digital tjänst. Videor behöver inte raderas om det är utmanande att få dem att uppfylla tillgänglighetskraven.
- Om kraven medför en oproportionell börda ska organisationen hänvisa till detta i tillgänglighetsutlåtandet.

Att hänvisa till oproportionell börda

Det är möjligt att tillfälligt avvika från lagens tillgänglighetskrav om de medför en oproportionell börda för organisationen.

Man kan inte hänvisa till oproportionell börda för hela den digitala tjänsten, utan endast för de delar som är svåra att tillgänglighetsanpassa så att de uppfyller kraven. Det är inte heller möjligt att hänvisa till oproportionell börda för en helt ny digital tjänst. Lagen förpliktar tjänsteleverantören att redan då tjänsten anskaffas se till att den uppfyller tillgänglighetskraven.

Oproportionell börda kan endast användas om tjänsteleverantören med stöd av en förhandsbedömning av tillgängligheten kan visa att iakttagandet av kraven skulle medföra en oproportionell börda för organisationens verksamhet.

När tjänsteleverantören bedömer möjligheten att hänvisa till oproportionell börda ska den särskilt beakta det behov som personer med funktionsnedsättning har av att använda den digitala tjänsten, tjänsteleverantörens storlek och ekonomiska ställning samt verksamhetens art och omfattning. Alla dessa faktorer ska alltså beaktas. Oproportionell börda kan inte användas endast på grund av bristande resurser eller anslag.

I den del av tillgänglighetsutlåtandet som innehåller information om vilka delar som inte uppfyller tillgänglighetskraven och varför ska tjänsteleverantören även berätta att den hänvisar till oproportionell börda och motivera varför. Det ska framgå av utlåtandet varför och på vilka grunder tjänsteleverantören hänvisar till oproportionell börda och vilka delar av den digitala tjänsten det gäller. Utlåtandet ska också beskriva hur användaren kan få tillgång till innehållet eller tjänsten på ett alternativt sätt. Regionförvaltningsverket uppmanar tjänsteleverantörerna att i tillgänglighetsutlåtandet också ange när bristerna kommer att rättas till, om detta är möjligt att uppskatta.

Den som använder tjänsten har rätt att be tjänsteleverantören precisera motiveringen till att oproportionell börda används. Om innehållet eller tjänsten är väsentlig för att användarens intressen, rättigheter eller skyldigheter ska kunna klarläggas, tillgodoses eller fullgöras har användaren också rätt att få innehållet eller tjänsten i ett format som

uppfyller tillgänglighetskraven eller på något annat sätt som är tillgängligt för användaren. Om en video exempelvis innehåller anvisningar om hur en skyldighet ska fullgöras har användaren möjlighet att be att få innehållet i ett tillgängligt format eller på något annat sätt som är tillgängligt för användaren. Tjänsteleverantören bedömer själv, beroende på vad som passar användaren, på vilket sätt den tillhandahåller innehållet.

Komihåglista för oproportionell börda:

- Tjänsteleverantören ska i förväg bedöma om det är nödvändigt att hänvisa till oproportionell börda.
- När man hänvisar till oproportionell börda ska man beakta följande aspekter: det behov som personer med funktionsnedsättning har av att använda tjänsten, tjänsteleverantörens storlek och ekonomiska ställning samt verksamhetens art och omfattning.
- Motiveringen ska också finnas i tillgänglighetsutlåtandet. Regionförvaltningsverkets rekommendation är att även ange när bristen kommer att rättas till.
- Man kan hänvisa till oproportionell börda endast tillfälligt och bara för de delar av tjänsten som är svåra att anpassa så att de uppfyller tillgänglighetskraven.
- Oproportionell börda kan inte åberopas när tjänsteleverantören skaffar en ny digital tjänst eller förnyar den digitala tjänstens plattform helt och hållet.

Regionförvaltningsverkets behörighet

Enligt lagen om digitala tjänster utövar Regionförvaltningsverket i Södra Finland tillsyn över fullgörandet av bland annat de skyldigheter och iakttagandet av de krav som anges i kapitel 3 i lagen. Enligt lagen hör det bland annat till regionförvaltningsverkets uppgifter att ge allmänna anvisningar och allmän rådgivning samt informera om iakttagandet av de krav och fullgörandet av de skyldigheter som anges i kapitel 3 samt om innehållet i lagens bestämmelser.

Tillämpade rättsnormer

Lag om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019) 1–3 §, 7–10 §, 12 §

Mer information:

Sanna Sinisalo, överinspektör, 0295 016 687, sanna.sinisalo@rfv.fi

Johanna Kuokkanen-Muotka, jurist, 0295 016 574, johanna.kuokkanen-muotka@rfv.fi